

XV. Kotitalouslautakunta

Kotitalouslautakunta antoi toiminnastaan v. 1939 seuraavan selostuksen:

Lautakunnan kokoonpano. Lautakuntaan kuuluivat v. 1939 tarkastaja M. Sillanpää puheenjohtajana, talousneuvos H. Gebhard varapuheenjohtajana, rouva H. Brander, arkkitehti S. Lagerborg-Stenius ja rouva M. Mutikainen jäseninä. Vuoden aikana kokoontui lautakunta 6 kertaa. Kaupunginhallitusta edusti kokouksissa rouva M. Salmela-Järvinen. Sihteerinä toimi opettaja I. Grotenfelt. Lähetettyjen kirjeiden ja kirjelmien luku oli 114 ja saapuneiden 80.

Lautakunnan toimihenkilöt. Lautakunnan vakinaisista kotitalousneuvojista toimivat käsityöopettaja I. Grotenfelt ja talousopettaja L. Virki kotitalouskerholassa Mäkelänkadun 45:ssä, talousopettaja M. Koivisto opetuskeittiössä Helsinginkadun 26:ssa ja talousopettaja K. Vöry opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa. Ylimääräisinä käsityöneuvojina toimivat rouvat L. Lehtonen ja H. Löfgrén sekä neiti A. Kautonen. Apuopettajina talouskursseilla olivat talousopettajat M. Helaakoski-Tuominen, T. Lindroos, D. Schönholtz ja A. Tiirikka. Tyttökerhojen ohjaajana toimi rouva S. Salo, laulua ja voimistelua ohjasivat rouva R. Hangasjärvi ja neiti T. Lehtonen.

Toiminta. Lautakunnalla oli käytettävänä seuraavat opetushuoneistot: opetuskeittiö Helsinginkadun 26:ssa, kotitalouskerhola Mäkelänkadun 45:ssä ja opetuskeittiö Fredrikinkadun 16:ssa. Koska ensinmainitussa huoneistossa ei ollut käsityöhuonetta, oli lautakunta siellä annettavaa käsityöopetusta varten kaupunginhallituksen luvalla saanut käyttää suomenkielisen työväenopiston käsityösalia.

Lautakunnan järjestämä toiminta jatkui suunnitellun työohjelman mukaisesti lokakuun 12 p:ään, jolloin se rauhattomien valtiollisten olojen pakosta keskeytyi melkein kuukaudeksi, ja juuri kun se uudelleen oli pantu käyntiin, alkoi sota, joka lopetti sen kokonaan marraskuun 29 p:nä. Tästä syystä onkin kurssien ja erilaisten tilaisuuksien yhteinen osanottajamäärä jonkin verran pienempi, kuin se muuten olisi ollut. Tänä kurssien väliaikana, jolloin kiireesti tarvittiin varusteita ylimääräisiin reserviharjoituksiin kutsutuille, heidän omaisilleen ja kodeistaan siirretyille, sosialidemokraattinen työläisnaisliitto sai käytettäväkseen lautakunnan Mäkelänkadun 45:ssä ja Helsinginkadun 26:ssa olevat huoneistot, joissa kummassakin etupäässä lautakunnan opettajien johdolla valmistettiin vaatetavaroita tai annettiin sellaisia kotona tehtäväksi.

Lautakunnan säännöllinen toiminta tapahtui etupäässä kurssien muodossa. Talousopetuksessa järjestettiin seuraavat kurssit:

Opetusaine	Kursseja	Opastustilaisuuk- sia kurssia kohden	Oppilaita
Taloudellinen yksinkertainen ruoanlaitto	13	10	180
Monipuolinen ruoanlaitto	8	10	105
Leipominen	13	5	165
Leikkele- ja eväsruekien valmistus	7	5	66
Kevätruokien valmistus	7	5	77
Kasvisruokien valmistus	4	5	29
Säilöönpano	6	5	46
Talousopetus kerhotyöille	1	4	20
» kotiapulaisille	3	12	59
Jatkokurssi kotiapulaisille	3	12	50
Jouluruokien valmistus	3	3	33
Yhteensä	58	—	830

Havainto-opetusta ja neuvontaa ruoanlaitossa, säilöönpanossa ja kodin-
hoidossa annettiin eri keittiöissä yhteensä 33 kertaa n. 700 osanottajalle.
Lautakunnan järjestämät erikoiskurssit kotiapulaisille ja useimmat ruot-
sinkieliset talouskurssit pidettiin opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa.
Ruotsinkielisiä kursseja oli kaikkiaan 10. Erikoiskurssien ohella kotiapu-
laisia oli runsaasti mukana kaikilla kursseilla. Syksyllä toimeenpantiin 3
ensiapukurssia, jolla oli osanottajia 65 henkilöä.

Käsityöopetuksessa järjestettiin 42 kurssia jakaantuen 518 opetus-
tilaisuuteen, joissa oli osanottajia 1,093 kuten seuraavasta yhdistelmästä
ilmenee:

Opetusaine	Kursseja	Opastustilaisuuk- sia kurssia kohden	Oppilaita
Käsityöneuvonta aikuisille	24	16	865
Käsityöneuvonta tytöille	2	30	102
Hattujen valmistus	7	5	74
Peitteiden »	3	5	14
Patjojen »	2	5	10
Miesten alusvaatteiden valmistus	1	5	8
Parsiminen	3	3	20
Yhteensä	42	—	1,093

Kerran kuukaudessa järjestettiin kurssilaisille yhteisiä tilaisuuksia
koti-iltoja, joihin oli vapaa pääsy. Ohjelma käsitti esitelmän jostain per-
heenemännille tärkeästä kysymyksestä kodin-, terveydenhoidon, kasvatuk-
sen tai huoltokysymysten alalta, soittoa, laulua y.m. Koti-iltoja oli 5 ja
niissä oli n. 825 osanottajaa. Sitä paitsi järjestettiin 10 luentosarjaa koti-
apulaisille opetuskeittiössä Fredrikinkadun 16:ssa, jossa oli läsnä 1,465
kuuntelijaa. Kurssitoiminnan ohella ja lisäksi harjoitettiin kerhotyötä
sekä lasten, nuorten tyttöjen että äitien keskuudessa. Lasten- ja tyttöker-
hot toimivat kotitalouskerholassa Mäkelänkadun 45:ssä. Tytöt olivat
iän perusteella jaetut ryhmiin, joihin kuului yhteensä 165 tyttöä. Nuor-
impia ohjattiin erilaisissa askarteluissa ja laulelikeissä, vanhempia käsi-
työissä ja taloustoimissa. Kaikki ryhmät harrastivat urheilua ja retkeilyä.
Aikuisia varten oli eri opetuskeittiöissä kerhoja, jotka kokoontuivat ker-

ran viikossa, jolloin ohjelmana olivat kasvatuskysymykset, kodinhoito, kirjallisuus, laulu ja voimistelu. Kerhot järjestivät opettajiensa johdolla useita juhlia, kuten äitiänpäivä- ja joulujuhlat ja tekivät lyhempiä ja pitempiä retkiä. Jäseniä oli kerhoissa n. 225.

V. 1939 oli lautakunnan erilaisissa opetus- y. m. tilaisuuksissa läsnä n. 5,300 henkilöä.

Siirtolapuutarhojen jäsenkerhot pitivät kaupunginhallituksen luvalla kokouksiaan kotitalouskerholassa.

Menot. Seuraava taulukko osoittaa, missä määrin lautakunnan käytettävissä olevia määrärahoja käytettiin.

Menoerä	Määräraha	Todelliset menot	Säästetty (+) tai ylitetty (-) määrä	
			Markkaa ja penniä	
Palkkiot	7,500 —	4,500 —	+3,000	—
Sääntöpalkkaiset virat	142,020	142,020	—	—
Tilapäistä työvoimaa	133,360 —	131,570 —	+1,790	—
Vuokra	79,200 —	79,200 —	—	—
Lämpö	7,500 —	5,872 60	+1,627	40
Valaistus	4,000 —	2,850 —	+1,150	—
Siivoaminen	2,500 —	2,190 85	+309	15
Kaluston kunnossapito	5,000 —	4,412 70	+587	30
Painatus ja sidonta	1,000 —	427 —	+573	—
Tarverahat	10,000 —	9,065 10	+934	90
Tarveaineet kurssitoimintaa ja havainto-ope- tusta varten	68,000 —	53,919 45	+14,080	55
Yhteensä	460,080 —	436,027 70	+24,052	30

Tulot. Erilaisista kursseista oli tuloja 48,198: 40 mk.